

רע"פ 5608/17 - מצדר בע"מ נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון
רע"פ 5608/17

לפני:
המבקשת: כבוד השופט ג' קרא
מצדר בע"מ

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי
באר שבע בתיק עח 8476-07-17 שניתנה ביום
9.7.2017 על ידי כבוד השופט א' משניות

בשם המבקשת: עו"ד אורי נבו

החלטה

1. בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בבאר שבע (כב' השופט א' משניות) בתיק ע"ח 8476-07-17 מיום 9.7.2017, בגדרו נדחה ערר שהגישה המבקשת על החלטת בית משפט השלום לתעבורה באשדוד (כב' השופטת ל' שמיר הירש) בתיק בא"ש 13792-06-17 מיום 2.7.2017.

רקע והליכים קודמים

2. ביום 27.6.2017 ניתנה לנהג העובד אצל המבקשת, חברה לפינוי אשפה, הודעה על איסור שימוש ברכב לתקופה של 30 ימים לאחר שנתפס כשהוא נוהג במשאית עם משקל חורג, שעלה ב-24% על המשקל המותר. בנוסף, קיבל הנהג הזמנה לדין וכתב אישום בגין עבירה על תקנה 85(א)(5) לתקנות התעבורה, התשכ"א-1961 (להלן: תקנות התעבורה). המבקשת והנהג הגישו לבית המשפט לתעבורה בקשה לביטול איסור השימוש ברכב.

כאמור, בית משפט השלום לתעבורה דחה את הבקשה בקובעו כי סעיף 57א לפקודת התעבורה [נוסח חדש], התשכ"א-1961 (להלן: הפקודה) אינו מחייב לזמן את בעל הרכב לפני השימוש בסמכות ודי במשלוח הודעה על איסור השימוש. בהעדר מחלוקת בדבר קיומן של ראיות לכאורה, נבחנה טענת ההגנה של המבקשת כי עשתה כל שביכולתה כדי למנוע את העבירה, הגנה הנתונה לבעל הרכב מכח סעיף 57ב(ב)(2) לפקודה, ונקבע כי אין די באמירה כללית של

עמוד 1

המבקשת לנהיגה, לרבות הנהג שנתפס כאן, לפיה אסור להעמיס ביתר על כלי הרכב שבבעלותה וכי היא זו שאחראית לפקח כי כלי הרכב שלה יעמדו בדרישות החוק.

3. המבקשת הגישה ערר על החלטה זו לבית המשפט המחוזי וטענה, בין היתר, כי מינתה קצין בטיחות על מנת למנוע מקרים מסוג זה ולכן עומדת לה ההגנה שבפקודת התעבורה. בית המשפט המחוזי קבע כי לא נפלה טעות בקביעת בית המשפט לתעבורה כי המשיבה לא עשתה כל שניתן כדי למנוע את העבירה. בית המשפט דחה גם את טענתה לביטול איסור השימוש בשל הפרת חובת השימוע. נקבע, כי המחוקק בחר שלא להורות על קיום שימוע במקרים של איסור שימוש ברכב בגין משקל חורג (סעיף 57א(1) לפקודה, להבדיל מהחלטה על שלילת רשיון נהיגה מכח סעיף 47 לפקודה.

הבקשה למתן רשות ערעור

4. בבקשה שלפני, עותרת המבקשת ליתן רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי ולבטל את הודעת איסור השימוש ברכב, ולחילופין - לקצר את תקופת איסור השימוש. בבקשתה טענה המבקשת כי החלטת בית המשפט קמא מרוקנת מתוכן את הוראת סעיף 57ב(ב) ו-(ג) לפקודה, שכן משמעה היא כי בפועל אין תנאי שחברה, המחזיקה צי של כלי רכב, יכולה לעמוד בו כדי להנות מההגנה הקבועה בסעיף, במקרה שבו אחד מנהיגיה סרח בתום לב. יתרה מכך, לטענתה, כלל לא היתה מודעת לפעולתו של הנהג, ואם הלה אכן שגה - משלטענתו קיימת טעות בשקילה, טענה שתברר בנפרד בהליך המתקיים נגדו - הרי ששגה בתום לב בהערכתו באשר למשקל האמיתי שהרכב נושא ולמבקשת לא היתה כל ידיעה על כך בזמן אמת וממילא לא היתה לה גם כל יכולת למנעה, אף כי בוצעה בניגוד להוראותיה. בנוסף, טענה כי איסור השימוש ניתן על אחר ובכך הופרה חובת עריכת שימוע וכן כי הודעת איסור השימוש ברכב שניתנה לה בטלה מעיקרא משום שניתנה על גבי טופס שהפנה לסעיף 57א לצו בדבר תעבורה (יו"ש), תשנ"ב-1992, ולתקנה 1 לתקנות התעבורה יו"ש (איסור שימוש ברכב), התשע"א-2011, ולכן נעדר כל תחולה בתחומי מדינת ישראל; מה גם שהודעת איסור השימוש לא ניתנה על ידי קצין ולכן בטלה אף מטעם זה בלבד. לשיטתה, טענותיה אלו מעלות שאלות עקרוניות החורגות מעניינה שלה ולכן ראויות למתן רשות ערעור.

המבקשת הדגישה כי כלי הרכב נבדק בבדיקה שגרתית ולא היה מעורב בביצוע עבירה נוספת וגם הנהג הוא נהג זהיר ורשיון הנהיגה שלו אף לא נפסל בפסילה מנהלית בשל האירוע. בנוסף, טענה כי השבתת המשאית מסבה לה נזק רב וחמור, עד כדי חשיפתה לאפשרות חילוט ערבויות בנקאיות שנתנה לרשויות מקומיות עימן התקשרה, כך שאיסור השימוש פוגע בזכויותיה הקנייניות ובחופש העיסוק שלה למעלה מן המידה וללא טעם סביר.

דיון והכרעה

5. כידוע, הלכה היא כי רשות לערעור נוסף תינתן רק כאשר הבקשה מעלה שאלה - משפטית או ציבורית - בעלת חשיבות כללית (ר"ע 103/82 חניון חיפה בע"מ נ' מצת אור (הדר חיפה) בע"מ, פ"ד לו(3) 123 (1982)) וכן בהתקיים אי-צדק מהותי או חשש לעיוות דין (רע"פ 6487/12 דביר נ' מדינת ישראל (15.7.13)). לאחר עיון בבקשה ובהליכים שקדמו לה, הגעתי למסקנה כי עניינה של המבקשת אינו עומד באמת מידה זו ואין מקום ליתן רשות ערעור. אנמק בקצרה.

6. טענתה של המבקשת בדבר הפרת חובת השימוע נדונה ונדחתה לגופה בבית המשפט קמא. כפי שנפסק, המחוקק קבע הסדר ייחודי למקרים של משקל חורג ברכב, המסמך שוטר - ולא דווקא קצין משטרה, בניגוד לטענת המבקשת - להורות על איסור מיידי של השימוש ברכב (סעיף 57א(א)(1) לפקודה) תוך הטלת חובה למתן הודעה לבעל הרכב על איסור השימוש (סעיף 57א(ד)(1) לפקודה) וקביעת מנגנון ביקורת המקנה לקצין משטרה או לבית המשפט לבטל את האיסור בהתקיים תנאים מסויימים (סעיפים 57א(ה) ו-57ב(ב) ו-(ג) לפקודה). וזאת, כפי שציין בית המשפט קמא, בשונה מן המנגנון הקבוע בפקודה לפסילת רשיון נהיגה (סעיף 47 לפקודה).

עיון בהצעת החוק מלמד כי הצורך בהסדר ייחודי נבע מרצון להילחם בתופעה של ריבוי תאונות הדרכים בהן מעורבים כלי רכב מסחריים הנושאים מטען עודף, בשל הסכנה הרבה הגלומה בהן (ראו: הצעת חוק לתיקון פקודת התעבורה (מס' 44) (איסור נהיגה ברכב מסחרי עם עומס יתר), התשנ"ז-1997, הצ"ח 2609 (26.3.1997)).

7. כך גם נדחתה לגופה טענת המבקשת להעדר יכולת של חברה במעמדה להנות מההגנה הקבועה בסעיף 57 לפקודה. כפי שנקבע, אין די במתן הנחייה כללית לנהגים העובדים בשירות החברה להימנע מהעמסת יתר או במינוי קצין בטיחות ויש צורך בפעולה ממשית שתביא למניעת מקרים שכאלו. לא בכדי נחקק כלל המטיל אחריות וחובה על בעל הרכב - בין שהוא אדם פרטי ובין שהוא חברה - למניעת שימוש שיש בו כדי לסכן אחרים בכלי רכב, אשר מעצם טיבו הינו מכשיר רב עוצמה ששימוש בלתי זהיר בו עלול להביא לפגיעה קשה בנהגים ובעוברי אורח. כבעלת הרכב החברה היא בעלת השליטה והיכולת לא רק להנחות את נהיגה אלא גם לוודא כי אלו אכן שועים להוראותיה ומקפידים לבצען. לשם השוואה אפנה לרע"פ 1286/11 אמברם נ' מדינת ישראל (16.10.2012), שעניינו איסור שימוש ברכב בשל נהיגה בשכרות של הנהג שאינו בעל הרכב.

יוער בהקשר זה, כי טענת המבקשת לפיה מדובר בהוראה שרירותית האוסרת על שימוש ברכב, שכן הוראה זו פוגעת בחברה בלבד, שעה שנהג הרכב, שהוא זה שביצע את העבירה, גם אם בתום לב, לא נפגע ורשיונו לא נפסל - אין בה ממש, משום שנטילת רשיון הנהיגה של הנהג על אתר על ידי שוטר אפשרית רק אם המשקל הכולל של הרכב והמטען עולים ב-25% על המשקל הכולל המותר (סעיף 47(ב) לפקודה וסעיף קטן 8 לתוספת הרביעית), תנאי שאינו מתקיים בענייננו. זאת ועוד, אף שרשיונו של הנהג לא נלקח על אתר, הוגש נגדו כתב אישום בגין ביצוע עבירה על תקנה 85(א)(5) לתקנות התעבורה ובמידה שתוכח אשמתו, ייתן את הדין על כך.

8. לבסוף, יש לדחות גם את הטענה כי ההודעה בדבר איסור השימוש בטלה מעיקרא משום שהטופס על גביו ניתנה מבוסס על צווים החלים ביהודה ושומרון. סעיף 26 לחוק הפרשנות, התשמ"א-1981, קובע כי סטייה קלה מטופס שנקבע בחיקוק, שאין בה כדי לפגוע בעיקר או להטעות, אינה פוסלת את הנעשה על פיו. עיון בטופס הודעת איסור השימוש שניתן בעניינה של המבקשת והשוואתו לטופס הודעת איסור שימוש ברכב שמופיע בתוספת לתקנות התעבורה (איסור שימוש ברכב), התשנ"ט-1999, מלמד כי הטופס דומה וכמעט זהה. השוטר שנתן את הודעת איסור השימוש היה מוסמך לעשות כן והשימוש בטופס השגוי לא פגע בזכויות המבקשת.

9. אשר על כן, בקשת רשות הערעור נדחית בזאת.

ניתנה היום, כ"ג בתמוז התשע"ז (17.7.2017).

שׁוֹפֵט
